

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

9 vtrum incœstus sit determinata species luxuriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

uxoria, & q non est intelligendum illud superius dictum modo...

A author, quia constat. q magis est adulter coniux amator ardentior...

muliere coniugata, que per adulterium corrumpitur. Vnde dicitur...

tra bonum matrimonij, inhoneste eo vrens, licet fidem non violet...

AD TERTIVM dicendum, quod vxor est in potestate viri, sicut ei...

co modo, quo omnis illicitus amor, licito qui solus est...

Super questio. 154. articulum nonum.

In artic. 9. eiusdem q. 154. in responsione ad secundum obiectioes...

ARTICVLVS IX.

Virum incestus sic determinata species luxurie.

AD NONVM sic proceditur. Vbi quod incestus non sit species determinata luxurie...

¶ 2 Preterea. In Decretis dicitur 36. q. 1. quod incestus est consanguineorum...

¶ 3 Preterea. Illud quod de se non importat aliquam deformitatem, non constituit aliquam determinatam speciem vitij...

& legalem. ergo non est species specialissima, immo nec consanguineorum commissio est species specialissima.

Ad hoc dicitur, quod cum persona naturaliter coeuntes consumata, reputentur in huiusmodi vna caro...

Supra art. 1. cor. Et 4. dist. 4. art. 4. q. 3. & 3. cor. Et mal. q. 15. art. 3. corp.

36. q. 2. ca. Lex illa praeteritorum, a medio.

Ad primvm ergo dicendum, quod ille, qui habet vxorem, si ad aliam accedat, peccatum eius potest denominari...

Ad secundvm dicendum, qd matrimonium specialiter est ordinatum ad bonum humane prolis...

Ad tertium dicendum, qd incestus non est consanguineorum, vel affinium abusus...

Ad quartum dicendum, qd incestus non est vna species luxurie, sed plures.

Ad quintum dicendum, qd incestus non est determinata species luxurie, sed plures.

Et ideo non est affinitatis, & consanguinitatis diuersa ratio quod ad formale, sed quod ad materiale, sicut finis, & illius, quod est ad finem, est vna, & eadem ratio quod ad formale, licet sit diuersa quod ad materiale.

¶ Et ad primam probationem in oppositum dicitur, quod incestus mentalis consanguineorum, & affinium habet idem obiectum formaliter, diuersum materialiter. Et ad materiale diuersitate spectat diuersitas perionari affinium, & consanguineorum, diuersitasque graduum, & si quid aliud eiusmodi est.

*Ar. 2. huius quæst.

Artic. 1. & 6. huius quæst.

¶ Ad secundam verò dicitur, quod verum est huiusmodi incestus differre non solum secundum intentionem, & remissionem mali affectus ex parte peccatis, sed etiam secundum grauitatem absolutam, quia grauius est secundum peccatum incestus cum sorore, quam cum sorore uxoris, sed ex hoc non sequitur diuersitas specifica. Grauius namque est furari mille, quam decem, & tamen non differunt specie.

¶ Ad secundam objectionem de cognatione spirituali, & legali, dicitur, quia coniunctio talis non ordinatur ad consanguinitatem, ut proprium, ac proximum finem, sed secundum quandam assimilationem: ideo illius violatio metaphorice dicitur incestus. Et hinc habes, quod peccatum carnale commissum cum consanguinea, eiusdem est speciei cum commissio cum affine, ita quod non oportet te in huiusmodi circumstantia diuersitate sollicitari de necessitate.

¶ Quia tamen grauius est contra consanguinitatem, quam contra affinitatem agere: ideo sicut circumstantia aggrauans, tantum habenda est. Et hæc quod ad peccatum dicimus, quoniam quod ad impediendum matrimonium, seu eius actum, violatio affinitatis præponderat, disponente sic iure canonico, ut patet de impedimentis matrimonij non dirimentibus, sed impediuntibus tantum. Nam qui cognouit consanguineam uxoris suæ, nec ab ipsa potest debitum exigere, nec potest post illius mortem quacunque uxorem ducere, aut si duxit, debitum petere ab ea sine dispensatione, ut dicitur extra de eo, qui cognouit consanguineam uxoris suæ, c. transmissa, & 2. q. 7. c. pluribus capitulis. Et licet quidam dicant, quod omnis incestus impedit matrimonium, allegantes capitulum de incestu, 3. q. 3. Secundum tamen veritatem solus incestus cum consanguineis coniugis impedit, & merito, quia talis incestus ex propria ratione habet, quod impediatur exactionem debiti a coniuge, quoniam ex hoc est affinis. Et ex hoc, quod non est veritus coniugem facere sibi affinem, meretur ut nunquam amplius coniugium renouare possit cum quacunque alia. Hæc textus ille, qui clarus dicitur, inuadit, sed oppositum dicitur, subingens in calce. Sanè quibus illicita coniugia inhihentur, inuadendi meliora coniugia libertatem habent. Nec capitulum, Si duo viri, 3. q. 6. hoc disponit, sed mandat, quod incestuosi, si sint iuvenes, non prohibeantur ab alio matrimonio: & loquitur de incestu cum propriis consanguineis. Hoc enim non est disponere, quod si non sint iuvenes, prohibeatur, sed causam non futuræ prohibitionis ab homine determinare.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli dubium occurrit circa illa verba, Alia verò personæ non habent ita ex seipsis indecentiam, &c. An extra parentes, & proles concubitus sit contra ius naturale, ita quod nulla dispensatione humana possit esse licitus. Et est ratio dubij, quia si esset contra ius naturale, sequeretur, quod nulla necessitate potuisset vnquam inter tales esse matrimonium, quia nulla necessitas facit licitam violationem iuris nature, nisi ab autore nature aliter ordinetur. Constat autem, quod inter fratrem, & sororem olim fuit licitum matrimonium: ergo coniunctio talium non est contra ius naturale. In oppositum autem est, quia huiusmodi concubitus est contra naturalem rationem, quod ad tria, quæ in prima, secunda, & quarta ratione litera afferuntur, contra debitum honorem propinquorum, contra debitam fortitudinem animi, contra moderationem debitam amoris venerei. Et arguetur ratio dubij, quia in litera non dicitur, Aliis verò personæ non habent indecentiam: sed dicitur, non habent ita ex seipsis indecentiam. In quibus verbis non excluditur indecentia, sed modus, ac ratio indecentiæ, scilicet non ita ex seipsis, sicut parentes, & proles, ac per hoc vsque secundum autorem inter illas personas est indecentia naturalis, licet non illo modo, & illa ratione. In oppositum autem videtur subiuncta verba, scilicet, Sed variatur circa hoc decencia, vel indecentia secundum consuetudinem, & legem humanam, vel diuinam. Nam quod ex

consuetudine, vel adiuncta lege tam deinceps dicitur, non repugnat secundum se naturam dicitur, quod ius posituum est, quod à principio naturalis dubium, quia præcepta, quæ in legibus humanis perfonarum inhabilitatem ad matrimonium

venereorum. In vsu autem consanguineorum, vel affinium inuenitur aliquod incongruum obmitioni venereæ triplici ratione. Primo quidem, quia naturaliter homo debet quodam honorificentiam parentibus, & per consequens aliis consanguineis, qui ex eisdem parentibus de proprio origine trahunt, intratum quod apud antiquos, ut Maximus & Valerius refert, non erat fas filium simul cum patre balneari, nec se inuicem nudos conspicerent.

iuri, & non est supra ipsum, ut possit illud sicut potest tollere, vel mutare ius positum, possit ex gestis Romanorum Diocletianus per Rex Portugallie Emanuel, deus fortiter, pater est, successore uxores habuit, ita quod cum consumauerat matrimonium. Modica ætas, consumauerat prius matrimonium cum Rege Angliæ sui mariti. Ferdinandus Siciliae cetera Pharium, sororem mariti sui hanc superest, in uxorem duxit, displicente huic hæc autem constat esse in diuina lege prohiberi.

¶ Ad euidenciam horum sciendum est, veritas itione opinionis, præcipue quia hæc diuina modi præceptis, inde auctoritas diuina sunt. Quidam enim putant Papam non potest gradibus prohibitis diuino iure, quia oportet. Quidam putant Papam non posse tales præcepta no iure in his præceptis contentam, sed in aliis legis cessare, dispensare, quia præcepta præceptis. Alij autem putant Papam posse dispensare, autem veritas elucelcat, considerandum est, quod sunt partim moralia, & partim naturalia. hoc, quod cum proximis, & consanguineis debet esse matrimonium, sine moralia determinata ad determinationem tot perfonarum, & aliquid iudiciale, & morale quoniam in eo quantum morali rationi conforme est, quod in nimoda determinatio tot perfonarum. Neque sed ex iplo cap. i. c. 18. accipi. Tum quoniam præcepta de commisione venereæ interdum potest vitanda muliere mensurata. Considerandum est tot Sententiam præceptum hoc esse per se iudiciale. Non igitur oportet contra ius præcepta ralia esse. Quia enim ratione præceptum naturalis in eo sit, & quantum, & quod cum proximo, sed iudicialia spectet illius populi, & quod cepta simul tradita dispensatione sunt, & quod eis morale, & quod iudicialis vincuntur in eo, principio dicti cap. præmittitur præceptum extraneorum, & expressè bis subrogatur, & dicens, Facietis iudicia mea, & præcepta mea, leges meas, & iudicialia peccata illis dicitur, nea verare, & iudicialia peccata illis dicitur, morat Moyses, significauit, quod non potest subiungenda erant. Tum quia præceptum non lumatur in uxorem sorore vacante, & non sum est ita prohibitio, quia committitur incestus: sed propter aliam causam, quia dicitur inter sorores. Ac per hoc contra naturalem hoc super quodam honore finem, & generationis, aut proles, sed naturalis per se emulationem. Tum quia ibidem secundum consanguinitatis, quam affinitatis in quibusdam inuenitur. Et extra, de duorum, quod dicitur, quod Paganus in secundo gradu consanguinitatis, non sunt separandi. Quod non dicitur, sed gradus incestum causare ex præcepto diuine legis, quoniam talibus omnia

¶ Ad euidenciam horum sciendum est, veritas itione opinionis, præcipue quia hæc diuina modi præceptis, inde auctoritas diuina sunt. Quidam enim putant Papam non potest gradibus prohibitis diuino iure, quia oportet. Quidam putant Papam non posse tales præcepta no iure in his præceptis contentam, sed in aliis legis cessare, dispensare, quia præcepta præceptis. Alij autem putant Papam posse dispensare, autem veritas elucelcat, considerandum est, quod sunt partim moralia, & partim naturalia. hoc, quod cum proximis, & consanguineis debet esse matrimonium, sine moralia determinata ad determinationem tot perfonarum, & aliquid iudiciale, & morale quoniam in eo quantum morali rationi conforme est, quod in nimoda determinatio tot perfonarum. Neque sed ex iplo cap. i. c. 18. accipi. Tum quoniam præcepta de commisione venereæ interdum potest vitanda muliere mensurata. Considerandum est tot Sententiam præceptum hoc esse per se iudiciale. Non igitur oportet contra ius præcepta ralia esse. Quia enim ratione præceptum naturalis in eo sit, & quantum, & quod cum proximo, sed iudicialia spectet illius populi, & quod cepta simul tradita dispensatione sunt, & quod eis morale, & quod iudicialis vincuntur in eo, principio dicti cap. præmittitur præceptum extraneorum, & expressè bis subrogatur, & dicens, Facietis iudicia mea, & præcepta mea, leges meas, & iudicialia peccata illis dicitur, nea verare, & iudicialia peccata illis dicitur, morat Moyses, significauit, quod non potest subiungenda erant. Tum quia præceptum non lumatur in uxorem sorore vacante, & non sum est ita prohibitio, quia committitur incestus: sed propter aliam causam, quia dicitur inter sorores. Ac per hoc contra naturalem hoc super quodam honore finem, & generationis, aut proles, sed naturalis per se emulationem. Tum quia ibidem secundum consanguinitatis, quam affinitatis in quibusdam inuenitur. Et extra, de duorum, quod dicitur, quod Paganus in secundo gradu consanguinitatis, non sunt separandi. Quod non dicitur, sed gradus incestum causare ex præcepto diuine legis, quoniam talibus omnia

¶ Ad euidenciam horum sciendum est, veritas itione opinionis, præcipue quia hæc diuina modi præceptis, inde auctoritas diuina sunt. Quidam enim putant Papam non potest gradibus prohibitis diuino iure, quia oportet. Quidam putant Papam non posse tales præcepta no iure in his præceptis contentam, sed in aliis legis cessare, dispensare, quia præcepta præceptis. Alij autem putant Papam posse dispensare, autem veritas elucelcat, considerandum est, quod sunt partim moralia, & partim naturalia. hoc, quod cum proximis, & consanguineis debet esse matrimonium, sine moralia determinata ad determinationem tot perfonarum, & aliquid iudiciale, & morale quoniam in eo quantum morali rationi conforme est, quod in nimoda determinatio tot perfonarum. Neque sed ex iplo cap. i. c. 18. accipi. Tum quoniam præcepta de commisione venereæ interdum potest vitanda muliere mensurata. Considerandum est tot Sententiam præceptum hoc esse per se iudiciale. Non igitur oportet contra ius præcepta ralia esse. Quia enim ratione præceptum naturalis in eo sit, & quantum, & quod cum proximo, sed iudicialia spectet illius populi, & quod cepta simul tradita dispensatione sunt, & quod eis morale, & quod iudicialis vincuntur in eo, principio dicti cap. præmittitur præceptum extraneorum, & expressè bis subrogatur, & dicens, Facietis iudicia mea, & præcepta mea, leges meas, & iudicialia peccata illis dicitur, nea verare, & iudicialia peccata illis dicitur, morat Moyses, significauit, quod non potest subiungenda erant. Tum quia præceptum non lumatur in uxorem sorore vacante, & non sum est ita prohibitio, quia committitur incestus: sed propter aliam causam, quia dicitur inter sorores. Ac per hoc contra naturalem hoc super quodam honore finem, & generationis, aut proles, sed naturalis per se emulationem. Tum quia ibidem secundum consanguinitatis, quam affinitatis in quibusdam inuenitur. Et extra, de duorum, quod dicitur, quod Paganus in secundo gradu consanguinitatis, non sunt separandi. Quod non dicitur, sed gradus incestum causare ex præcepto diuine legis, quoniam talibus omnia

Sciobat enim Papa tam excellentis praesertim scientiae, scilicet Innocentius Tertius fuisse diuina lege prohibita multa coniugia in secundo gradu, & multa in eodem gradu a facris canonibus prohibita: & tamen quia facris canonibus, quibus cauetur humilino diuina matrimonium esse nulla, pagani subiecti non sunt, libere, ac licite matrimonia inter Paganos in secundo gradu incedunt post conversionem peruenire, dicit: Ex hoc enim manifeste sequitur, quod praepcepta illa tam parum moralitatis habent, ut sine illa dispensatione apud Paganos in secundo gradu licite contrahantur coniugia, nullo incestus vitio interueniente. Discernere igitur oportet moralitatem vnius praepcepti a moralitate alterius, per se videndo naturalem rationem naturalem rationem. Et quoniam rationes omnes naturali lumine fulget naturalis indecentiam afferunt, oportet ipsam discernere. Nam naturalis indecentia per tres vltimas rationes allata non est illius indecentia, quae constituit personam inhabilem ad coniugium, sed ad cautelam consecutus mali, vel impediti boni spectat. Mollities enim animi ex nimia opportunitate personarum ad coniugium habilius, quae ex secunda ratione cauetur, ad defectum personae consequentem ex abusu familiaris, seu domesticae conversationis spectat. Nam recta ratione conuersantes, donec de parentibus deputati essent coniuges, ad huiusmodi amorem non declinant, ut patet de Iacob & consobrinis eius, quae post habuit in vxores. Et ad idem spectat nimis ardor, qui in quarta ratione cauendus dicitur ex multiplicato vinculo, cum sint vincula diuersarum rationum coniuginitatis, & coniugium. Impedimentum autem multiplicandae amicitiae, quod in tertia ratione afferunt, manifeste ad bonum non debent, sed ad bene esse spectant respiciunt. Non enim tenetur quis, nisi forte in casu ad amicitiam cum extraneo talem, per coniugii vinculum. Sed hoc ad bene esse humane amicitiae confert. Potest quoque per consuetudinem inconueniens facile curari. Secundum autem forte nullum esset, si consuetudo esset, ut consanguinei coniuges essent, in cuius signum consanguinitatis dispensati ad coniugium non plus ardere videntur, quam alij coniuges. Posset nihilominus coniugia cum extraneis fieri, quando ob amicitiam opus esset, ut tertium inconueniens cessaret. Vnde licet indecentia allata ex his tribus rationibus non nihil moralitatis afferat, non tamen talem, ut propterea personae consanguineae reddantur inhabiles ad coniugium. Prima autem ratio de naturali reuerentia, & de honoratione distinguitur in litera in responstone ad tertium, quod scilicet quaedam est naturalis reuerentia consequens per se, & immediatam coniunctionem carnalem personarum, & haec est inter parentes, & proles. Quaedam vero est, quae consequitur coniunctionem carnalem non per se, & immediatam, sed mediante coniunctione in parentibus, seu filiis: & haec est inter reliquas personas tam consanguinitate, quam affinitate coniunctas. Nam nulla tales per se ipsas iunctae sunt secundum carnem, sed mediante patre, aut matre, seu filio, aut filia, ut patet discutendo. Inter has autem nec differentia in litera assignatur, quod reuerentia naturalis consequens coniunctionem carnalem personarum per se, & immediatam consanguinitatem, efficit, quod commissio inter tales sit secundum se indecens, & repugnans naturali rationi, ac per hoc nulla ratione naturali licita. Et ex hoc patet, quod reddit tales personas inhabiles ad coniugium inter se. Coniunctio autem efficitur personarum, cum annexa reuerentia naturali non est, quod commissio talium sit secundum se indecens, & repugnans naturali rationi: sed cum ipsa stat, quod sit commissio talium decess, vel inde-

centis secundum consuetudinem, vel legem diuinam, vel humanam. Et per hoc habetur, quod talis commissio non ex extremis, sed ex consuetudine, vel lege superueniente redditur decess, vel indecens. Sed hic est dubium, quomodo dicta differentia personarum patet coniunctionem secundum se, & non secundum se est radix inhabilitatis, & habitatis ad coniugium inter se: quoniam aut hunc effectum parit dicta coniunctio, quia pater, & filia, mater, & filius sunt naturaliter vna caro, & in coniugio oportet ex duobus fieri vnam carnem: & hoc non, sum quia Eua non minus fuit vna caro cum Adam, quam filia cum patre, iuxta illud: Hoc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: & tamen coniuncta est illi in vxorem, & non inhabilis erat ad coniugium. Aut quia dicta coniunctio est propria causa naturalis reuerentiae: & hoc non, quia naturalis reuerentia, vel irreuerentia, quae propria ratio est inhabilitatis ad coniugium, non habet pro proprio fundamento, seu propria causa, coniunctionem per se, & immediatam personarum, ut patet ex hoc, quod maior reuerentia debetur aui, quam patri: & tamen cum aui non est coniunctio per se, & immediata, sed per alium, scilicet mediante patre. Non apparet ergo, vnde dicta coniunctio causet huiusmodi inhabilitatem.

Ad cuius euidenciam scito, quod coniunctio personarum per se, & immediata, de qua est sermo, est coniunctio originis naturalis. Et quoniam naturalis productio alicuius ab aliquo, in communi loquendo, potest esse per se, & per accidens, & rursus mediate, vel immediate: Sol enim, & homo generant hominem, ut dicitur in 2. Physic. ideo in litera ponuntur condiciones istae, ita quod personarum coniunctio naturalis ex hoc, quod est secundum ordinem originis, radix est naturalis reuerentiae, quoniam persona causata naturaliter se habet ad personam causantem ipsam, ut patet. Ex hoc vero, quod est inter extrema talis originis, scilicet producentem, & productum, infer naturalem reuerentiam per se inter talia per se extrema originis, quae sunt pater, ac mater, & filius filiaque, & infer naturalem reuerentiam per accidens inter extrema per accidens dictae originis, quae sunt tam aui, quam auia, & tam nepos, quam neptis. Secundum namque rectam philosophiam Petrus est per se productus a patre, & matre sua, sed per accidens ab aui, & auia, quoniam accedit patri meo, ut ipse habeat, vel habuerit patrem, & matrem. Nihil enim minus Abel, Cain, & Seth fuerunt filij Adae, & Euae, quam si habuissent auios, & auas. Sunt enim apud Philof. & bene, omnes aui, & auae causae per accidens ordinate respectu mei.

Ad primvm ergo dicendum, quod abusus coniunctarum personarum maxime induceret corruptelam castitatis, tum propter oportunitatem: tum etiam propter nimium ardorem amoris, ut dictum est: & ideo antonomastice abusus talium personarum vocatur incestus. Causa, coniunctionem per se, & immediatam personarum, ut patet ex hoc, quod maior reuerentia debetur aui, quam patri: & tamen cum aui non est coniunctio per se, & immediata, sed per alium, scilicet mediante patre. Non apparet ergo, vnde dicta coniunctio causet huiusmodi inhabilitatem.

Solutur autem dubium hoc, dicendo, quod dicta coniunctio ratione primi confert proposito: ratione vero secundi, directe, & effecaciter est vera radix inhabilitatis. Nam ex hoc, quod mater, & filius sunt vna caro, non qualitercunque, sed secundum naturalem coniunctionem immediatam, quoniam filius ex matris substantia est, consequens est, ut non sint habiles naturaliter ad hoc, quod ex eis fiat de nouo vna caro, ad quod ordinatur coniugium. Et hoc tangitur in verbis Adae, cum dicitur Relinquet patrem, & matrem, cum quibus est homo naturaliter vna caro: & duo, qui non sunt vna caro, erunt in carne vna. Et quidem, bona ratio est ad propositum principale. Nec est instantia de Eua: quoniam non naturaliter erat vna caro cum Adam. In praepceptis enim naturalis iuris ad naturalia oportet inspicere, non ad miracula. Directa autem coniunctio, & immediata personarum, in quantum propria radix naturalis reuerentiae, inhabilitat personas tales ad coniugium.

Ad cuius euidenciam scito, quod coniunctio personarum per se, & immediata, de qua est sermo, est coniunctio originis naturalis. Et quoniam naturalis productio alicuius ab aliquo, in communi loquendo, potest esse per se, & per accidens, & rursus mediate, vel immediate: Sol enim, & homo generant hominem, ut dicitur in 2. Physic. ideo in litera ponuntur condiciones istae, ita quod personarum coniunctio naturalis ex hoc, quod est secundum ordinem originis, radix est naturalis reuerentiae, quoniam persona causata naturaliter se habet ad personam causantem ipsam, ut patet. Ex hoc vero, quod est inter extrema talis originis, scilicet producentem, & productum, infer naturalem reuerentiam per se inter talia per se extrema originis, quae sunt pater, ac mater, & filius filiaque, & infer naturalem reuerentiam per accidens inter extrema per accidens dictae originis, quae sunt tam aui, quam auia, & tam nepos, quam neptis. Secundum namque rectam philosophiam Petrus est per se productus a patre, & matre sua, sed per accidens ab aui, & auia, quoniam accedit patri meo, ut ipse habeat, vel habuerit patrem, & matrem. Nihil enim minus Abel, Cain, & Seth fuerunt filij Adae, & Euae, quam si habuissent auios, & auas. Sunt enim apud Philof. & bene, omnes aui, & auae causae per accidens ordinate respectu mei.

Ad primvm ergo dicendum, quod abusus coniunctarum personarum maxime induceret corruptelam castitatis, tum propter oportunitatem: tum etiam propter nimium ardorem amoris, ut dictum est: & ideo antonomastice abusus talium personarum vocatur incestus. Causa, coniunctionem per se, & immediatam personarum, ut patet ex hoc, quod maior reuerentia debetur aui, quam patri: & tamen cum aui non est coniunctio per se, & immediata, sed per alium, scilicet mediante patre. Non apparet ergo, vnde dicta coniunctio causet huiusmodi inhabilitatem.

Solutur autem dubium hoc, dicendo, quod dicta coniunctio ratione primi confert proposito: ratione vero secundi, directe, & effecaciter est vera radix inhabilitatis. Nam ex hoc, quod mater, & filius sunt vna caro, non qualitercunque, sed secundum naturalem coniunctionem immediatam, quoniam filius ex matris substantia est, consequens est, ut non sint habiles naturaliter ad hoc, quod ex eis fiat de nouo vna caro, ad quod ordinatur coniugium. Et hoc tangitur in verbis Adae, cum dicitur Relinquet patrem, & matrem, cum quibus est homo naturaliter vna caro: & duo, qui non sunt vna caro, erunt in carne vna. Et quidem, bona ratio est ad propositum principale. Nec est instantia de Eua: quoniam non naturaliter erat vna caro cum Adam. In praepceptis enim naturalis iuris ad naturalia oportet inspicere, non ad miracula. Directa autem coniunctio, & immediata personarum, in quantum propria radix naturalis reuerentiae, inhabilitat personas tales ad coniugium.

Ad cuius euidenciam scito, quod coniunctio personarum per se, & immediata, de qua est sermo, est coniunctio originis naturalis. Et quoniam naturalis productio alicuius ab aliquo, in communi loquendo, potest esse per se, & per accidens, & rursus mediate, vel immediate: Sol enim, & homo generant hominem, ut dicitur in 2. Physic. ideo in litera ponuntur condiciones istae, ita quod personarum coniunctio naturalis ex hoc, quod est secundum ordinem originis, radix est naturalis reuerentiae, quoniam persona causata naturaliter se habet ad personam causantem ipsam, ut patet. Ex hoc vero, quod est inter extrema talis originis, scilicet producentem, & productum, infer naturalem reuerentiam per se inter talia per se extrema originis, quae sunt pater, ac mater, & filius filiaque, & infer naturalem reuerentiam per accidens inter extrema per accidens dictae originis, quae sunt tam aui, quam auia, & tam nepos, quam neptis. Secundum namque rectam philosophiam Petrus est per se productus a patre, & matre sua, sed per accidens ab aui, & auia, quoniam accedit patri meo, ut ipse habeat, vel habuerit patrem, & matrem. Nihil enim minus Abel, Cain, & Seth fuerunt filij Adae, & Euae, quam si habuissent auios, & auas. Sunt enim apud Philof. & bene, omnes aui, & auae causae per accidens ordinate respectu mei.

Secunda Secunda S. Thomae. A A A a Et

Lib. 15. c. 18. circa principio 5.

In corp. art.

fr. sicutur, quid facient mater, & filius tantum modo relicto
Respondetur, Recurrendum ad autorem nature, cui in-
cumbit cura conferuandam speciem, quique statim causis
secundis speciem conferuandam non per matrem, & patrem
Et proculdubio Deus, qui non deficit in necessariis, prouideret.

ARTICVLVS X.

*Virum sacrilegium posse esse
speciem luxurie.*

AD DECIMUM sic proceditur.
Vt, qd sacrilegium non possit
esse species luxurie. Eadem enim
species non inuenitur sub diuer-
sis generibus non subalternam
positis: sed sacrilegium est species
irreligiositatis, vt supra dictum
est: ergo sacrilegium non po-
test poni species luxurie.

¶ 2 Præterea. In Decr. 36. q. 1. sa-
crilegium non ponitur inter alia,
quæ ponuntur species luxurie: er-
go vt, qd non sit luxurie species.

¶ 3 Præterea. Sicut per luxuriam
contingit aliquid fieri contra ali-
quam rem sacram, ita etiam per
alia vitiorum genera: sed sacrile-
gium non ponitur species gulae,
aut alterius alicuius vitij: ergo et
non debet poni species luxurie.

SED CONTRA est, quod Aug.
dicit 15. de Ciuita. Dei, qd sicut
iniquum est audire possidendi
transgredi limitem agrorum, ita
etiam est iniquum libidine con-
cumbendi subuerti limitem agro-
rum: sed transgredi limitem agro-

A signato proprio cuiuscunque illarum, claudis veneris actus
explicitè, siue ex proprietate hominis significantis, vt patet de stu-
pro, adulterio, &c. siue ex appropriatione vius, vt contingit in ra-
ptu. In proprio autem significato sacrilegi non continetur expli-
citè actus veneris, immo sacrilegium etiam personale comune
est actibus diuerso-
rum in rebus sacris est peccatum
sacrilegij: ergo pari ratione sub-
uertente limites morum libidine
concumbendi in rebus sacris fa-
cit sacrilegij vitij: sed libido con-
cumbendi pertinet ad luxuriam: er-
go sacrilegium est luxurie species.

B **RESPONDEO.** Dicendum,
qd sicut supra dictum est, actus vnus
virtutis, vel vitij ordinatus ad fi-
nem alterius assumit speciem illius, si-
cut furtum, quod pp adulterij cõ-
mittitur, trãsit in speciem adulterij.
Manifestum est aut, qd obseruatio
castitatis, sicut quod ordinatur ad
cultum Dei, fit actus religionis,
vt patet in illis, qui vouent, & ser-
uât virginitatè, vt patet per Aug.
in lib. de virg. * Vnde manife-
stum est, qd et luxuria, secundum
quod uiolat aliquid ad diuinum
cultum pertinens, pertinet ad spe-
ciem sacrilegij. Et sicut hoc sacrile-
gium potest poni species luxurie.

C **AD PRIMUM** ergo dicendum,
qd luxuria, secundum quod ordi-
natur ad finem alterius vitij, effi-
citur illius vitij species: & sic ali-
qualuxurie species potest etiam
esse species irreligiositatis, sicut
cuiusdam superioris generis.

peccatorum carnaliu luxuria cõmuniter se habentur finis, & vio-
lario iustitie, aut rei facte, vt id, quod est ad finem, dicitur in magna est
in significantis nominu illarum specierum. & sacrilegij, quia noie
adulterij, stupri, raptus, &c. explicitè significant ipse finis. Luxurie
actus, & determinatio, siue contractio eius per se, quod est ad fi-
nem, puta iniuria coniugis, violentia, &c. sacrilegij verò nomine
explicitè id, qd irreligiositas est finis: & ille o illa ponitur, & sub
iniustitia, & sub luxuria ratione diuersorum simpliciter tã, & ab-
solute sub luxuria, quia luxuria se habet vt finis, & ex sine ratio
actus sumitur. Sacrilegium autem, vt absolute est sub irreligiosi-
tate, nihil habet in suo significato, vnde reponatur sub luxuria:
& propterea ex sola relatione ad finem, actum luxurie non si-
gnificatum, ad luxuriam spectat: & propterea non est species
connumerata cum aliis à Gratiano, & Magistro Sententiarum.

D In eadem responsione ad secundum aduerte diligentissime dicitur
verborum, ac per hoc sentium in litera, dum sacrilegium ad ince-
stum, vel adulterium, & dum ad stuprum, vel raptum reduciatur.
Nã in illis dicitur, qd est sacrilegium ad modum incestus, & per modum
adulterij: in istis verò non dicitur, qd est ad modum, vel per modum:
sed dicitur, qd est quoddam spirituale stuprum, & qd est spirituales ra-
ptus. Docet siquidem per hanc dicitur author, qd violatio spiri-
tualis cognationis per verecram commitionem secundum veri-
tatem est sacrilegium, sed habet modum incestus, qui assimilatur
violatiõni consanguinitatis: & sicut violatio sponsæ Christi in ve-
ritate est sacrilegium, sed habet modum adulterij, quia mulier illa
assimilatur sponsæ. Habet enim se vt sponsa, sicut illi se habent vt
filij, & cognati. Violatio autem verecra virginis Deo sacrata est
proprie non solum sacrilegium ratione voti, quo Deo dicata est,
sed etiam stuprum ratione signaculi: virginis sub cura non car-
nalis, sed spiritualis patris, prelati scilicet ecclesiastici, qui loco
carnalis patris succedit, habes sub spirituali cura etiam carnalem
custodiam virginis, ita qd est vere, & proprie stuprum, & grauius,
quam stuprum pure carnale, quanto custodia spiritualis, cui fit
iniuria, est maiori veneratione digna, quam custodia pure carna-
lis. Et propterea dicitur in litera stuprum spirituale, ita quod ly,
spirituale, non est conditio diminuens, sed augens rationem stu-
pri à dignitate superaddita. Et similiter si violentia inferatur ei-
dem, erit proprie raptus spiritualis ex hoc ipso grauior, qd etiam
à spirituali patre rapitur, vt declaratum est, &c.

E Ad hoc dicitur, qd in enumeratis prius species luxurie, scilicet fornicationem, stuprum, &c. & sacrilegium: hæc est dicit manifeste, qd in
Secunda Secunda S. Thomæ. AAA 4 Super

q. 99. art. 1.
ad 2. Et 12.
q. 18. art. 7.

Lib. de vir-
ginit. cap. 3.
tomo 6.

In art. 10. eiusdem quest. 154. aduerte Nouitè, qd ex his, quæ in
litera dicuntur, non accipias luxuriam ordinari ad irreligiosi-
tatem in violatione monialis, sicut castitas illius ordinatur: sed
ex his sume tantum maiorem, seu vniuersalem regulam, quod
quando actus vnus vitij ordinatur ad aliud, trãsit in speciem
illius, sicut accidit etiam in virtutum actibus, & subsumas. Quan-
do per luxuriam polluitur persona sacra, irreligiositas ordinatur
in luxuriam: quoniam ex nimio appetitu luxurie communitur
homo acceptat violationem personæ sacræ, & non econtra, & sic
sacrilegium fit species luxurie, vt patet propter luxuriam commul-
sum. Sicut quando ex vindicta percutitur persona sacra, sacrile-
gium idem fit species iræ: & hoc est verum secundum comunè
curiam, vt dictum est. Potest tamen species luxurie ordinari in
irreligiositatem vt finem, vt si quis ideo polluat potius monacha-
lem, quam aliam, vt iniuriam diuino cultui inferat.

Aduerte secundò, qd cum in responsione ad primum dicitur, qd
luxuria potest esse species irreligiositatis, dicitur cuiusdam superioris
generis, ly, sicut, non denotat proprietatem, sed similitudi-
nem. Luxuria enim non est proprie genus medium inter irreligi-
ositas, & species luxurie: sed assimilatur generi medio pro
quanto irreligiositas tenet locum generis communionis, vt patet
extensi ad luxuriam, auariciam, iram, &c.

In eodem articulo in responsione ad secundum, dubium occur-
rit circa verba authoris, quoniam pacto verum est, qd ibi, scilicet
in Decretis, enumerantur illa, quæ sunt species luxurie secundum
seipsa, repugnat siquidem hoc supra dictis. Nam raptus, &
adulterium secundum seipsa, non luxurie, sed iniustitie sunt
species, & ad luxuriam non spectant, nisi ratione finis, dum ex
nimia libidine acceptat quis inferre vim, aut alieni tori violare.

Ad hoc dicitur, qd in enumeratis prius species luxurie, scilicet fornicationem, stuprum, &c. & sacrilegium: hæc est dicit manifeste, qd in